

Můj milý čtenáři, dlouho jsem dumal, co dát Ti za historickou potravu teď, v tomto čísle týdeníku, nakonec mě to napadlo. Speciálně pro Tebe jsem se sebral a odejel do Prahy, usedl do studovny Státního ústředního archivu a něco tam našel. Hledal jsem v knihách, jimž se říká Saalbuchy, jsou to kopiáře panovnických privilegií. Nezapisovalo se tam „jak kdo umí jíst“, ale majestáty, kterými byli lidé povyšováni do šlechtického stavu, kterými jim byl polepšován znak, kterými jim bylo udělováno „státní občanství“ (inkolát) atd. Z let 1530–1832 mají saalbuchy 117 svazků, takže jistě pochopíte, jakou práci mi dalo najít opis majestátu, kterým byl do panského stavu povýšen Jan starší Kropáč z Nevědomí na Hranicích (1504–1572). Trvalo to dlouho, ale povedlo se. Ve svazku č. 287 na foliantu 192–193 jsem našel novogotickou polokurzívou psáno toto:

*»Obdarování na stav panský Janovi Kropáčovi, Bohuslavovi, synu jeho, a Tasovi Kropáčovi, strejci jich.«*

Podotýkám, že staročeské „strejc“ není slovo s dnešním významem „strýc“, ale spíše „příbuzný“. A teď už kurzíva:

*»My Ferdinand etc. k věčné paměti známo činíme tímto listem všem: jakož císařská vyvýšenost ozdobuje a vychvaluje poddaných svých ctnostné skutky, ty kteříž toho věrně a pravě zasluhují vážiti, aby jimi také, tím příkladem jsouc zbuzeni a nad jiné vyvýšení, takových skutkův a chvalitebných ctností tím chtivěji zasluhovati se snažili.*

*I poněvadž statečný Jan Kropáč z Nevědomí na Hranicích a slovatný Bohuslav Kropáč z Nevědomí, syn jeho a Tas Kropáč též z Nevědomí, strejci jejich, poddaní naši v markrabství moravském, věrní milý, starožitného rodu vladýckého jsou a vždycky v stavu svém rytířském a vladýckém řádně, chvalitebně a dobře se zachovávali. Poníženež jest nás týž Jan Kropáč spolu s Bohuslavem, synem svým, a Tasem Kropáčem, strejcem vlastním, jakožto císaře a krále a pána svého prosil, abychom jim a dětem i budoucímu kmenu jich tu milost učinili a z stavu rytířského a vladýckého do stavu panského vyzdvihnouti, vyvýšiti a tím milostivě obdařiti ráčili.*

*K jejichžto pokorné prosbě nakloněni jsouce, a vzhlednouc, že jest rod a předkové téhož Jana Kropáče i také syna jeho a Tasa Kropáče, stejce vlastního, se dobře a chvalitebně choval. A nadto on, Jan Kropáč, předkům našim, králům českým a markrabím moravským i také nám za kralování našeho platně a věrně sloužil. A na potom, aby nám, dědicům našim, budoucím králům českým a markrabím moravským, s dědici a s vším rodem svým znaje od nás k sobě milost, tím lépe a dostatečněji sloužili a se zachovávali snažili a povinni byli s dobrým rozmyslem, našim jistým vědomím, s radou věrných našich milých, mocí královskou v Čechách a jakožto markrabě moravský svrchu psaného Jana Kropáče z Nevědomí i s synem a stejcem jeho Bohuslavem a Tasem v stav panský jsme vyzdvihnouti, vpustiti a za pány vyhlásiti ráčili a tímto listem mocně vyzdvihujem, vpouštíme a vyhlašujeme.*

*Chtěje tomu konečně a mocí naší císařskou ustanovujíce, aby již jmenovaný Jan i s synem svým a Tasem, strejcem Kropáčem s dědici a budoucími svými, kteréž nyní mají neb ještě míti budou i jich dědicův dědicové obojího pohlaví, řádně a manželsky zplození na budoucí věčné časy všech těch milostí, svobod, obdarování a dobrých chvalitebných zvyklostí, kterýchž stav panský království našeho českého, markrabství moravského a jiných zemí, k témuž království příslušejících, užívají, buď z práva neb z obyčeje, též užívati mohli a moc měli.*

*Chtěje toho a z mocnosti naší císařské ustanovujíce, aby týž Jan Kropáč i s synem svým a Tasem, strejcem jeho, titul od nás jim tak obnovený již přece na potom nesli a všelijaké potřeby chvalitebné a náležité červeným voskem pečtili, za pány se psali a jmenovali, beze všech a všelijakých zmatků.*

*Protož přikazujem přísně všem obyvatelům a poddaným našim království našeho českého, markrabství moravského a jiným zemím k témuž království příslušejících, kteréhožbykoli stavu, řádu, povahy, důstojenství neb povýšenosti byli, nynějším i budoucím, věrným našim milým, abyste mnoho jmenované urozené Jana Kropáče z Nevědomí na Hranicích, Bohuslava, syna jeho, a Tasa Kropáče z Nevědomí i s syny a dědici jich mezi sebe v stav panský vpustili a těch dědiců dědice obojího pohlaví za pány stavu panského měli, drželi, jim jako jiným osobám z stavu panského psávali, je tak jmenovali a všelijak se k nim jako k pánům stavu panského uctivě zachovávali, nyní i na budoucí věčné časy, žádných jim v tom překážek nečiníce ani komukoli jiné učiniti dopouštějíce. Pod uvarováním nemilosti naší císařské, dědiců našich i budoucích králů českých a markrabí moravských.*

*Však proto chceme, aby tato milost a obdarování naše jednomu každému bez újmy na jeho spravedlivosti bylo. Dán v městě našem Vídni ve čtvrtek po sv. panně Kateřině [tj. 2. prosince] léta 1563.«*

Tolik tedy hlas dosud tisku nesvěřeně listiny, kterou svým způsobem vrcholí cesta Jana st. Kropáče z Nevědomí po společenském žebříčku. Bylo mu devětapadesát let, jeho krásný znak zůstal nezměněn: na štítě červeném trojice stříbrných kropáčů.